

Ισπανία

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟ ΧΩΡΟ • ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:
ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ
ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
ΤΩΝ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

Xouváν

ΟΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ - ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΧΩΡΩΝ

1. Σχηματικός χάρτης των χωρών της Μεσογείου

2. Γεωμορφολογικός χάρτης της Ισπανίας

3. Ψηλά δασωμένα βουνά

4. Καλλιέργειες σε πεδιάδα

5. Άγονη περιοχή

6. Σχηματικός χάρτης της Ισπανία με στοιχεία κλίματος

7. Σχηματικός χάρτης με κλιματικές περιοχές Ισπανίας

8. Χουέρτας στη Μουρκία

9. Καλλιέργειες εσπεριδοειδών στη Βαλένθια

10. Γεωμορφολογικός χάρτης της Ισπανίας

Το όνομά μου είναι Χουάν, δηλαδή Γιάννης στα ελληνικά και είμαι 12 ετών. Η οικογένειά μου ζει στο Βαγιαδολίδ, μια παλιά και όμορφη πόλη της Ισπανίας με 350.000 κατοίκους, που βρίσκεται σχετικά κοντά στην πρωτεύουσα Μαδρίτη, σε μια περιοχή που ονομάζεται Παλιά Καστίλλη. Ο πατέρας μου είναι γεωπόνος, δηλαδή έχει ένα επάγγελμα, που όπως θα σας εξηγήσω πιο κάτω, έχει μεγάλη σημασία για το χώρο που ζούμε. Ελπίζω πως κάποτε θα τον αντικαταστήσω στη δουλειά του, αν και ο ίδιος δε φαίνεται να ενθουσιάζεται όταν με ακούει γιατί είναι πολύ νέος ακόμα για να σκέπτεται την ώρα που θα αφήσει τη δουλειά του.

Με προσκάλεσαν εδώ για να σας μιλήσω για τη χώρα μου και θα προσπαθήσω να το κάνω, αν και είναι κάπως δύσκολο να σας δώσω μια καλή εικόνα της μέσα σε λίγα λεπτά. Βλέπετε η πατρίδα μου είναι αρκετά μεγάλη (κάπου 4 φορές μεγαλύτερη από την Ελλάδα) και αποτελείται από τα πιο διαφορετικά τοπία που μπορείτε να φανταστείτε.

Άλλες περιοχές της σκεπάζονται από ψηλά δασωμένα βουνά, άλλες είναι πεδινές και εύφορες, άλλες διασχίζονται από ποτάμια και άλλες είναι τόσο ξερές και άγονες που θυμίζουν έρημο. Σε μερικές περιπτώσεις οι διαφορές είναι τόσο μεγάλες που ταξιδεύοντας κανείς λίγες εκατοντάδες χιλιόμετρα νομίζει ότι βρίσκεται σε άλλη χώρα.

Η κύρια αιτία αυτών των διαφορών είναι το κλίμα που επικρατεί σε κάθε περιοχή και τα προβλήματα που δημιουργεί, γιατί όπως καταλαβαίνετε το κρύο, η ζέστη, οι βροχές και τα χιόνια καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό την καθημερινή ζωή των ανθρώπων. Για να με καταλάβετε καλύτερα θα ξεκινήσω κάνοντας μια σύγκριση ανάμεσα στο κλίμα της Μαδρίτης, που βρίσκεται στο εσωτερικό της Ισπανίας και το κλίμα των πόλεων όπως η Μάλαγα και η Βαλένθια στις ακτές της Ισπανίας στη Μεσόγειο.

Το κλίμα του Βαγιαδολίδ, όπως και της Μαδρίτης δημιουργεί σ' εμάς τους κατοίκους του πολλά προβλήματα γιατί είναι ηπειρωτικό με πολύ μεγάλες διαφορές θερμοκρασίας ανάμεσα στο χειμώνα και το καλοκαίρι. Αν μας επισκεφθείτε καλοκαίρι θα αισθανθείτε ότι πνίγεστε από τη ζέστη που φτάνει και τους 40°C ενώ αν έλθετε χειμώνα θα πιστέψετε ότι βρεθήκατε σε μια παγωμένη χώρα του βιορρά γιατί η θερμοκρασία συχνά κατεβαίνει κάτω από τους -15° ή ακόμα και τους -20°C . Οι βροχές είναι πολύ λίγες, δεν αρκούν για να ξεδιψάσουν το έδαφος με συνέπεια η γη μας να είναι πολύ φτωχή. Γι' αυτό και μια παλιά λαϊκή παροιμία λέει ότι “ακόμα και ο μικρός κορυδαλλός πρέπει να πάρει φαΐ μαζί του για να ταξιδέψει στην Καστίλη”.

Ο ταξιδιώτης που θα προτιμήσει να επισκεφθεί τις ακτές της Ισπανίας στη Μεσόγειο θα συναντήσει πολύ διαφορετικές συνθήκες γιατί το κλίμα τους είναι μεσογειακό, ίδιο περίπου με το ελληνικό. Εκεί τα καλοκαίρια είναι θερμά αλλά οι χειμώνες ήπιοι. Οι βροχές είναι μέτριες αλλά από τα γύρω βουνά κατεβαίνουν μικρά ποτάμια που βοηθούν τους κατοίκους να διατηρούν εύφορα ποτιστικά κτήματα που εμείς οι Ισπανοί ονομάζουμε “χουέρτας”, δηλαδή κήπους. Τα λαχανικά και τα φρούτα τους είναι φημισμένα σε ολόκληρη την Ευρώπη όπως ακριβώς και αυτά που παράγετε εσείς οι Έλληνες στην Πελοπόννησο και στην Κρήτη. Έτσι, αντίθετα με την περιοχή που ζω εγώ, οι κήποι της Βαλένθια είναι γεμάτοι με καρπούς όλες τις εποχές του χρόνου.

Γιατί όμως υπάρχουν τόσο μεγάλες διαφορές από τη μια περιοχή της Ισπανίας στην άλλη; Μπορώ να σας το εξηγήσω με τη βοήθεια ενός χάρτη όπως αυτός που έχετε στα χέρια σας.

Βλέπετε ότι η χώρα μου βρίσκεται σε μια χερσόνησο που χωρίζεται από την υπόλοιπη ήπειρο με τα μεγάλα Πυρηναία όρη και λέγεται Ιβηρική. Αυτό είναι το όνομα που της έδωσαν οι πρόγονοί σας, οι αρχαίοι Έλληνες. Όπως ξέρετε αυτοί οι ανθρώποι λάτρευαν τα ταξίδια και με τα μικρά πλοία τους γύριζαν όλες τις ακτές της Μεσογείου ψάχνοντας για μέταλλα και άλλα χρήσιμα υλικά. Όταν έφτασαν εδώ ανακάλυψαν το ποτάμι που εμείς ονομάζουμε Έμπρο. Το ονόμασαν Ιβηρα και Ιβηρες τους ανθρώπους που ζούσαν κοντά του. Αυτό ήταν αρκετό. Το όνομα έμεινε και ολόκληρη η χερσόνησος ονομάστηκε Ιβηρική.

Αν προσέξετε το σχήμα της Ιβηρικής θα δείτε ότι είναι σχεδόν τετράγωνη και όχι μακρόστενη. Αυτό έχει μεγάλη σημασία γιατί σημαίνει ότι οι περιοχές που βρίσκονται στο εσωτερικό της απέχουν πολύ από τη θάλασσα. Και όπως μάθαμε όλοι στο σχολείο η θάλασσα έχει την ικανότητα να κάνει γλυκό και ήπιο το κλίμα των περιοχών που βρίσκονται κοντά της. Είναι επομένως λογικό οι ακτές της Ισπανίας να έχουν πολύ μεγάλες κλιματικές διαφορές από το εσωτερικό της.

Ολόκληρη η Ιβηρική χερσόνησος είναι ένα μεγάλο οροπέδιο. Το έδαφός του γέρνει από τα ανατολικά προς τα δυτικά και τον ίδιο δρόμο ακολουθούν και οι περισσότεροι ποταμοί του που καταλήγουν στα αλμυρά νερά του Ατλαντικού ωκεανού. Αν προσέξετε το βόρειο τμήμα του οροπεδίου θα δείτε ότι εκεί απλώνεται μια αρκετά υψηλή και μακριά οροσειρά, τα Καντάβρια όρη, ενώ πιο νότια άλλες πιο χαμηλές οροσειρές το χωρίζουν σε μικρότερα “διαμερίσματα”. Ακόμα πιο νότια υψώνεται η πανύψηλη Σιέρρα Νεβάδα, η Χιονισμένη Οροσειρά, στις κορυφές της οποίας υπάρχει πάντα χιόνι.

Όλα αυτά τα βουνά επηρεάζουν πολύ το κλίμα των διαφόρων περιοχών της Ισπανίας. Ας πάρουμε για παράδειγμα τα Καντάβρια όρη του βορρά. Όπως ξέρετε, οι άνεμοι που έρχονται από τη θάλασσα κουβαλούν μαζί τους μεγάλες ποσότητες υγρασίας. Όταν συναντούν μια ψηλή οροσειρά αναγκάζονται να ανέβουν και να κρυώσουν με συνέπεια να μη μπορούν πια να συγκρατήσουν το νερό που μεταφέρουν. Το αφήνουν λοιπόν να πέσει με τη μορφή βροχής στις πλαγιές του. Αυτό όμως σημαίνει ότι όταν περάσουν από την άλλη πλευρά της οροσειράς είναι πια ξεροί, χωρίς υγρασία. Έτσι, η μια πλευρά της οροσειράς, εκείνη προς τη θάλασσα, είναι πράσινη και υγρή ενώ η άλλη ξερή, χωρίς βλάστηση. Ας χρησιμοποιήσουμε λοιπόν τη φαντασία μας, το πιο σπουδαίο ίσως εργαλείο του γεωγράφου για να δούμε τι ακριβώς θα συναντήσει ένας ταξιδιώτης που θα ταξιδέψει στις διάφορες περιοχές της πατρίδας μου από το βορρά προς το νότο.

Οι βόρειες ακτές της Ισπανίας είναι αφιλόξενες και άγριες και οι λίγες μεγάλες πόλεις τους είναι κτισμένες σε μικρούς κόλπους που προσφέρουν κάποια προστασία στα πλοία από τις τρομερές καταιγίδες του ωκεανού. Γύρω τους υψώνονται καταπράσινοι λόφοι μουσκεμένοι από τις άφθονες βροχές που φέρνουν οι θαλασσινοί άνεμοι. Οι κάτοικοι ασχολούνται με τη γεωργία αλλά και με την αλιεία γιατί το έδαφος είναι ημιορεινό και τα χωράφια τους μικρά. Οι πιο σπουδαίοι ψαράδες είναι οι Βάσκοι μια εθνότητα που ζει στο ανατολικό τμήμα της περιοχής και μιλά μια γλώσσα που δεν μοιάζει με καμία άλλη στον κόσμο. Στο παρελθόν οι Βάσκοι κυνηγούσαν τις φάλαινες και με τα μικρά πλοία τους δεν διστάζαν να διασχίσουν τον Ατλαντικό ωκεανό. Πολλοί μάλιστα πιστεύουν ότι έτσι έφτασαν στην Αμερική 100 τουλάχιστον χρόνια πριν από τον Κολόμβο.

Όταν ο ταξιδιώτης περάσει τα Καντάβρια όρη και συνεχίσει το ταξίδι του προς τα νότια, δηλαδή στην Καστίλλη, το τοπίο αλλάζει τελείως γιατί οι βροχές που πέφτουν εδώ είναι ελάχιστες. Χωρίς νερό οι πράσινοι λόφοι χάνονται και τη

11. Σχηματικός χάρτης με κλιματικές περιοχές Ισπανίας

12. Σχηματικός χάρτης της Ισπανίας με στοιχεία κλίματος

13. “Πράσινη” Ισπανία

14. “Μεσέτα”

15. Σχηματικός χάρτης της Ισπανίας με στοιχεία κλίματος

16. Ημιορεινή περιοχή

17. Σχηματικός χάρτης της Ισπανίας με στοιχεία κλίματος

18. Καλλιέργειες σε ξηρές περιοχές

Θέση τους παίρνουν ξερά χωράφια με κοκκινωπό χώμα που σκεπάζονται από λιγοστά κιτρινωπά χορτάρια. Τώρα καταλαβαίνετε γιατί το κόκκινο και το κίτρινο είναι τα χρώματα της σημαίας μας. Συμβολίζουν τα χρώματα της γης μας όπως το μπλε και το άσπρο της δικής σας σημαίας συμβολίζουν τη θάλασσα, το ουρανό και τα κύματα της δικής σας χώρας.

19. Σχηματικός χάρτης της Ισπανίας με στοιχεία κλίματος

20. Ελαιώνας

21. Σχηματικός χάρτης της Ισπανίας με στοιχεία κλίματος

22. Ο ποταμός Έμπρος

23. Σχηματικός χάρτης της Ισπανίας με στοιχεία κλίματος

24. Μπαρτσελόνα

Στα νότια της Ισπανίας, στην περιοχή που λέγεται Ανδαλουσία, οι συνθήκες αλλάζουν και πάλι. Εδώ ρέει ο Γκουαδαλκιβίρ, ένα μεγάλο, πλωτό ποτάμι. Διασχίζει μια μεγάλη πεδιάδα που κάποτε ήταν λίμνη. Το κλίμα της Ανδαλουσίας είναι γλυκό μεσογειακό και ευνοεί τα αμπέλια και τις ελιές. Το ξέρετε άλλωστε ότι η Ισπανία έχει μεγάλη παραγωγή λαδιού όπως και η Ελλάδα. Στην Ανδαλουσία βρίσκεται η περίφημη Σεβίλλη, η πόλη των ταυρομαχιών. Είναι κτισμένη στις όχθες του Γκουαδαλκιβίρ και κάποτε ήταν το λιμάνι απ' όπου ξεκινούσαν οι μεγάλοι Ισπανοί εξερευνητές και κατακτητές.

Από ποτάμι διασχίζεται και μια άλλη περιοχή της Ισπανίας, η Αρραγωνία, που βρίσκεται στον βορρά, γύρω από τη ροή του ποταμού Έμπρο που σας αναφερα πιο πάνω. Δεν έχει όμως την εύφορη γη της Ανδαλουσίας ούτε το γλυκό της κλίμα. Είναι ορεινή και άγονη εκτός από την κοιλάδα του ποταμού, γι' αυτό και είναι αραιοκατοικημένη.

Αντίθετα, η Καταλωνία, η περιοχή των βόρειων ακτών της Ισπανίας στην Μεσόγειο είναι διάσημη για τη γεωργία και την κτηνοτροφία της. Εδώ είναι κτισμένη η Μπαρτσελόνα, η γιγάντια πόλη που πρέπει να την ξέρουν καλά όσοι από εσάς ενδιαφέρονται για το ποδόσφαιρο και το μπάσκετ.

Θα μπορούσα να σας μιλάω επί ώρες για την πατρίδα μου αλλά όπως καταλαβαίνετε δεν μπορώ να το κάνω. Θέλω όμως να κλείσω λέγοντάς σας ότι εμείς οι Ισπανοί δεν περιοριστήκαμε στα όσα μας επέβαλε το, μερικές φορές, σκληρό κλίμα της χώρας μας. Εκμεταλλευτήκαμε όσο γινόταν καλύτερα το φυσικό της πλούτο και καταφέραμε να αναπτύξουμε μια αξιόλογη βιομηχανία που μεγαλώνει καθημερινά. Και ως περήφανος λαός που είμαστε προσπαθούμε να διατηρήσουμε τα ήθη και τα έθιμα των προγόνων μας και ταυτόχρονα να προχωρήσουμε γρήγορα στο μέλλον. Χρειαστήκαμε σκληρούς πολέμους για να το πετύχουμε αυτό αλλά σήμερα χαιρόμαστε όταν βλέπουμε τα μεγάλα βήματα που κάναμε. Και επειδή ξέρουμε να δεχόμαστε και να φιλοξενούμε τους φίλους μας ελπίζω πως κάποια μέρα θα καταφέρουμε να συζητήσουμε από κοντά και πάλι αλλά στην δική μου πατρίδα αυτήν τη φορά.

